

Kaldvík hf.
Strandgötu 18
735 Eskifjörður

Selfossi, 19. júní 2026
Tilvísun: 26061061

Efni: Svar Matvælastofnunar við athugasemdir Kaldvíkur vegna eftirlitsskýrslu nr. 4662 vegna rekstrarleyfis FE-1180

Þann 16. júní 2026 barst Matvælastofnun athugasemdir Kaldvíkur (hér eftir eftirlitsþegi) við eftirlitsskýrslu stofnunarinnar nr. 4662 vegna rekstrarleyfis FE-1180 og varða eldissvæðið Hafranes í Reyðarfirði. Frávik í umræddri eftirlitsskýrslu lýtur að því að eldisbúnaður sé utan skilgreindra eldissvæða, en hér er um að ræða ítrekun á eldra fráviki frá eftirlitsskýrslu nr. 2018 dags. 27. nóvember 2025. Engar athugasemdir bárust frá eftirlitsþega þegar fyrri eftirlitsskýrsla var send í nóvember 2025 en þann 6. mars 2026 bárust athugasemdir frá eftirlitsþega vegna sambærilegra frávika í öðrum eftirlitsskýrslum. Eftirlitsþegi hefur nú lagt fram stjórnsýslukæru hjá Atvinnuvegaráðuneytinu vegna þeirra mála og biður það úrlausnar ráðuneytisins.

Þann 18. júní 2026 var haldinn fundur vegna athugasemda eftirlitsþega. Fundinn sátu Vigdís Sigurðardóttir fagsviðstjóri eftirlits fiskeldisdeildar, Karl Steinar Óskarsson deildarstjóri fiskeldisdeildar og Jónína Guðmundsdóttir lögfræðingur fiskeldisdeildar. Farið var efnislega yfir athugasemdir eftirlitsþega og ákvörðun tekin um afstöðu Matvælastofnunar til þeirra.

Í athugasemdum eftirlitsþega hvað varðar frávik í eftirlitsskýrslu Matvælastofnunar nr. 4662 er byggt á því að frávikið byggi á sömu lagatúlkun og nú sé til úrlausnar hjá Atvinnuvegaráðuneytinu. Vísar eftirlitsþegi til sömu sjónarmiða hvað varðar skráningu fráviksins í þessu máli og eldra málinu. Telur eftirlitsþegi lagatúlkun Matvælastofnunar ranga. Þá bendir eftirlitsþegi á að frávikið í eftirlitsskýrslu nr. 4662 byggi á 30. gr. reglugerðar nr. 540/2020 og það sé í ósamræmi við síðari röksemdafærslu stofnunarinnar hvað varðar eldra málið þar sem einkum væri þar byggt á 3. mgr. 19. gr. reglugerðarinnar eftir að eftirlitsþegi hefði bent á að 30. gr. væri lýsingarákvæði um stöðvarskirteini en ekki sjálfstæð efnisregla um staðsetningu festinga. Þessi nýja frávikaskráning undirstrikar að sú stjórnsýsluframkvæmd sem kærumál eftirlitsþega til ráðuneytisins lýtur að er enn viðhöfð á meðan lagagrundvöllur hennar er til meðferðar hjá ráðuneytinu.

Með vísan til framangreinds fer eftirlitsþegi fram á að frávik í eftirlitsskýrslu nr. 4662 verði fellt úr gildi. Til vara óskar eftirlitsþegi eftir því að Matvælastofnun fresti frekari eftirfylgni eða kröfum um úrbætur vegna fráviksins þar til niðurstaða í Atvinnuvegaráðuneytinu liggi fyrir.

Matvælastofnun bendir á að frávik í umræddri eftirlitsskýrslu er ekki nýtt heldur stendur það enn inn í eftirlitsskýrslunni frá fyrri eftirlitsskýrslu frá 27. nóvember 2025. Efsti textinn þar sem frávikin er lýst er því frá þeirri skýrslu. Þar fyrir neðan kemur skráning í eftirlitinu sem fór fram þann 11. júní sl. um að ekki hafi verið bætt úr frávikinum og það sé því enn til staðar. Í eftirfylgnieftirlitum eða eftirlitum sem framkvæmd eru og til staðar eru fyrir er texta frávika ekki breytt heldur vísað til lagfæringa og/eða annarra upplýsinga þar fyrir neðan. Í þessu tilfelli fólst slík skráning í því að tilgreina að frávikið væri enn til staðar.

Matvælastofnun telur sömu sjónarmið eiga við í máli þessu og komu fram í svörum stofnunarinnar, dagsettum 17. mars 2026, til eftirlitsþega vegna athugasemda hans tengdum eftirlitsskýrslum nr. 2753 og 2754 varðandi sama atriði, þ.e. varðar skráningu fráviks þar sem búnaður er utan eldissvæða. Svörin eru eftirfarandi:

Athugasemdir eftirlitsþega lúta að því hvort festingar, anker og annar búnaður sem telst til sjókvíaeldisstöðva skuli staðsettur innan skilgreinds eldissvæðis samkvæmt lögum um fiskeldi nr. 71/2008 og reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020. Eftirlitsþegi byggir á því hvorki lög né reglugerð kveði á um með skýrum hætti að festingar og anker skuli vera innan eldissvæðis og að aðgreining hugtakanna eldissvæðis og legustæðis bendi til þess að slíkt sé ekki áskilið. Matvælastofnun hefur byggt á þeirri túlkun að allur eldisbúnaður, þar með talið festingar og anker, skuli vera innan ramma hnita eldissvæðis.

Matvælastofnun telur að 30. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 leggi ekki sjálfstæða kröfu á um að allur eldisbúnaður verði að vera innan hnita skilgreinds eldissvæðis heldur sé hún vísir að kröfum um slíkt sem lesa verði í samhengi út frá öðrum kröfum sem fram koma í reglugerðinni sem og lögum um fiskeldi nr. 71/2008 um að allur búnaður sé innan eldissvæðis. Í því samhengi telur Matvælastofnun rétt að benda á 3. mgr. 19. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 þar sem fram kemur að í rekstrarleyfi skuli m.a. tilgreina hnit eldissvæðis og hnit sjókvíaeldisstöðva innan hvers skilgreinds eldissvæðis.

Í 3. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 er sjókvíaeldisstöð skilgreind sem starfsstöð sem rekin er sem ein heild og tekur m.a. til kvía í sjó eða sökkvanlegs, fljótandi eða lokaðs eldisbúnaður, fleka, fódurlagna og/eða annars búnaðar sem er nauðsynlegur til reksturs slíkrar stöðvar. Festingar og anker flokkast að mati Matvælastofnunar sem annar búnaður sem nauðsynlegur er til reksturs slíkrar stöðvar. Starfsstöð er skilgreind sem það svæði þar sem fiskeldismannvirkni eru staðsett. sbr. fyrrnefnd 3. gr. reglugerðarinnar.

Matvælastofnun telur ljóst að af 3. mgr. 19. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 leiði að löggjafinn gerir ráð fyrir skýru samhengi á milli annars vegar eldissvæðis sem leyfissvæðis og staðsetningar sjókvíaeldisstöðva innan þess. Þar sem sjókvíaeldisstöð er skilgreind í reglugerðinni sem starfsstöð sem rekin er sem ein heild og taki til alls þess búnaðar sem nauðsynlegur er til rekstur hennar verði að líta svo á að staðsetning stöðvar taki til alls þess búnaðar. Þá telur Matvælastofnun að það undirstriki enn frekar þann skilning út frá skilgreiningu á starfsstöð að um sé að ræða raunverulegt landfræðilegt umfang starfseminnar en ekki einungis hluta hennar. Af því leið að ekki sé hægt að aðskilja einstaka hluta eldisstöðvarinnar, eins og festingar og ankeri frá, eldisstöðinni sjálfri.

Þrátt fyrir að reglugerð um fiskeldi nr. 540/2020 geri greinarmun á hugtökunum eldissvæði og legusvæði, eins og eftirlitsþegi vísar til, verður sú aðgreining að mati Matvælastofnunar ekki túlkuð á þann hátt að heimilt sé að staðsetja hluta eldisstöðvar utan eldissvæðis. Með hliðsjón af reglugerðinni verur að líta svo á að legustæði, sem raunverulega afmarkar umfang stöðvarinnar, verði að rúmast að öllu leiti innan eldissvæðis.

Þótt 30. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 fjalli um innihald stöðvarskirteinis verður að túlka það í samhengi við fyrrnefnd ákvæði reglugerðarinnar. Ákvæðið tryggir að ytri mörk stöðvar séu skráð með þeim hætti að unnt sé að bera þau saman við það svæði sem rekstrarleyfi gefur leyfi til að starfa á. Efytri mörk eldisstöðvar, þar með talið

festingar og ankeri, væru utan eldissvæðis þá væri stöðvarskírteini að lýsa starfsemi sem er að hluta til utan leyfis. Slikt væri í andstöðu við 3. mgr. 19. gr. reglugerðarinnar.

Matvælastofnun bendir á að þrátt fyrir að ákvæði reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020, m.a. 28. gr. reglugerðarinnar, fjalli fyrst og fremst um tæknilegar kröfur til búnaðar breyti það ekki þeirri niðurstöðu sem leiðir af reglugerðinni sjálfri og fjallað hefur verið um hér að framan.

Í athugasemdum sínum vísar eftirlitsþegi til 35. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 og út frá henni megi lesa að tilkynningarskylda til Landhelgisgæslunnar á grundvelli 4. mgr. ákvæðisins bendi til þess að staðsetning festinga hafi sjálfstæða þýðingu með tilliti til siglingaöryggis, óháð mörkum eldissvæðis. Matvælastofnun getur ekki fallist á framangreinda túlkun eftirlitsþega. Tilkynningarskylda 4. mgr. 35. gr. þjónar siglingaöryggi. Skyldan felur ekki í sér heimild til að staðsetja festingar utan eldissvæðisins heldur tryggir hún það að stjórnvöld, þar með talið Landhelgisgæslan, hafi yfirsýn yfir staðsetningu þeirra innan leyfilegs svæðis. Matvælastofnun getur ekki séð að af framangreindu ákvæði verði dregin sú ályktun að heimilt sé að staðsetja festingar utan eldissvæðis.

Með hliðsjón af 3. mgr. 19. gr. reglugerðar um fiskeldi nr. 540/2020 og skilgreininga sem áður hefur verið vikið að í reglugerðinni er það mat Matvælastofnunar að sjókvíaeldisstöð teljist ein heild og ná til alls þess búnaðar sem nauðsynlegur er til reksturs hennar, þar með talið festinga og akkera. Þar sem eldisstöðvar skulu vera staðsettar innan skilgreinds eldissvæðis leiðir það til þess að allur sá búnaður sem tilheyrir eldisstöðinni skuli jafnframt vera innan þess svæðis. Önnur niðurstaða myndi leiða til þess að hluti búnaðar væri utan leyfis og mögulega skarist á við heimildir m.a. í strandsvæðaskipulagi.

Með vísan til þess sem að framan hefur komið fellst Matvælastofnun ekki á kröfu eftirlitsþega um að fella skráningu fráviks í eftirlitsskýrslu nr. 4662 úr gildi.

Matvælastofnun bendir á að þrátt fyrir að niðurstaða liggi ekki fyrir hvað varðar stjórnsýslukæru eftirlitsþega mun stofnunin viðhafa eftirlit á þeim eldissvæðum eftirlitsþega þar sem búnaður er utan eldissvæða sem og öðrum eldissvæðum. Komi til þess að eftirlit verði framkvæmt á eldissvæðunum verður skráð í eftirlitsskýrslu að úrbótum á frávikinu sé ekki lokið og það stendur áfram. Ekki mun þó koma til beitingar þvingunarúrræða á grundvelli frávikanna fyrr en að fenginni niðurstöðu Atvinnuvegaráðuneytisins í málinu.

**Virðingarfyllst,
f.h. Matvælastofnunar**

**Jónína Guðmundsdóttir
Lögfræðingur**